647510 **MA03SnsC107x** **Seat No :________**

M.A. (SANSKRIT) Semester - 3 (*CBCS*) Examination
DEC/JAN. - 2020 - [NEW COURSE]
Meghdut , Ansin Ane Sanskrit Nibandh (Core (New))

Time: 1:30 Hours **Marks: 42**

Instructions:

1. Figure to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any three of the following questions.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનું ભાષાંતર કરો. (૧૪)

Que-1 Translate any one of the following passage: (14)

(१) अथ गीतावसाने मूकीभूतवीणा प्रशान्तमधुकरमधुरुतेव कुमुदिनी सा कन्यका समुत्थाय प्रदक्षिणीकृत्य कृतहरप्रणामा परिवृत्य स्वभावधवलया तप: प्रभावप्रगल्भ्या दृष्टया समाश्वासयन्तीव पुण्यैरिव स्पृशन्ती, तीर्थजलैरिव प्रक्षालयन्ती, तपोभिखि पावयन्ती, शुद्धिमिव कुर्वाणा, वरप्रदानमिवोपपादयन्ती, पवित्रतामिव नयन्ती, चन्द्रापीडमाबभाषे। 'स्वागतमतिथये' कथमिमां भूमिमनुप्राप्तो महाभागस्तदुतिष्ठागम्यतामनुभूयतामतिथिसत्कार:' इति।

(२) अथ महाव्रतिवेषण मां च पुत्रं च भिक्षायै प्रविष्टौ दृष्टा प्रस्नुतस्तनी प्रत्युत्थाय हर्षाकुलमब्रवीत् – 'भगवन्, अपमजलि:। अनाथोडयं जनोडनुगृहयताम्। अस्ति ममैक: स्वपन: स किं सत्यो न वा' इति। मयोक्तम् – 'फलमस्याद्यवै द्रक्ष्यासि' इति। 'यद्येवं बहि मागधेयमस्या वो दास्या:। स खल्वस्या: सानाथ्यशंसी स्वप्र:' इति मदर्शनराग बदसाध्वसां मंजुवादिनी प्रणमथ्य, भूयोडपि सा हर्षगममब्रूत – 'तच्चेन्मिथ्या सोडयं पुष्मदीयो बालकपाली श्वो मया निरोद्वय:' इति।

પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગદ્યખંડનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (૧૪)

Que-2 Translate any one of the following passage in to Sanskrit. (14)

(1) પ્રગતિ અને સલામતીની ભાવનાઓ વચ્ચે અમુક પ્રકારની અથડામણ હોય છે. પ્રગતિનો ખ્યાલ આધુનિક છે. ભારતની સંસ્કૃતિ સલામતીના ખ્યાલ ઉપર સ્થપાયેલી હતી. આ સલામતી જ્ઞાતિસંસ્થા અને સંયુક્ત કુટુંબની પ્રથામાંથી મળી રહેતી એ સમુદાયને સલામતી અને વ્યક્તિને નિશ્ચિતતા આપતા. ભારતની ફિલસૂફી વ્યક્તિવાદી છે જેને વ્યક્તિના ઉત્કર્ષમાં રસ છે. ભારતની સામાજિક વ્યવસ્થા સમુદાયના હિત ઉપર લક્ષ આપતી બંન્ને સંવાદમય રીતે સાથે ચાલતા. આની સામે પડકાર આવ્યો. સામાજિક ખ્યાલમાંથી, સામાજિક પ્રગતિનો ખ્યાલ સામાજિક સલામતીના ખ્યાલ જોડે અથડામણમાં આવ્યો. પ્રાચીન કે મધ્યકાલીન ભારતમાં આ સમસ્યા હતી નહી. જ્ઞાતિ અને સંયુક્ત કુટુંબની પ્રથાઓ સમુદાય અને વ્યક્તિનું ભલુ થાય તેવુ જોતી હતી.

There is always some conflict between the idea of progress and that of security. Indian Civilization was based on the idea of social security, which came from the caste system and joint families. Indian welfare of the individual. Caste system and joint families looked after the groups. The real challenge came with the idea of social progress. There was no such challenge in incient or medieval India there is conflict between the idea of social progress and social security.

(2) આનંદના બે પ્રકાર છે. ખાવા, પીવા અને ઉપભોગનો તથા બીજાને માટે હોમાઈ જવાનો. પહેલામાંથી સુખ મળે છે પણ તે થોડી ક્ષણો માટે પોતાનો સ્વાર્થ ઓછો કરી બીજા માટે ઘસાવાનો આનંદ અનેરો હોય છે. દેવ, આપ બ્રાહ્મણના ઉપકાર માટે ગયા છો એમ જાણતા હોવા છતાં આપના મિત્રો એવા અમે, આપ કયાં ગયા છો એમ જાણતા હોવા છતાં આપના મિત્રો એવા અમે, આપ ક્યાં ગયા છો એનો નિર્ણય ન કરી શકવાથી એકબીજાથી છૂટા પડી આપને શોધવા બધી દિશાઓમાં ગયા. હું પણ આપની શોધમાં પૃથ્વીમાં ફરતો એક વખતે મધ્યાવકાશમાં આવેલા સૂર્યનાં કિરણોને સહી ન શકવાથી એ વૃક્ષની શીતળ છાયામાં બેઠો. અચાનક મારી આગળ જ બપોરના સમયને લીધે સંકુચિત અંગવાળી મનુષ્યની છાયા મે જોઈ. મે ઉપર જોયુ તો આકાશમાંથી ખૂબ વેગ સાથે પડતા એક માણસને જોયો અને દયાથી પૂર્ણ હૃદય સાથે તેને વચ્ચે જ પકડી લીધો.

There are two types of delight one is to eat, to drink and to enjoy and the other is to make sacrifice for others. One gets happiness from the first, but it is momentary. There is a unique joy in reducing one's selfishness and in making sacrifices for others lord, although we, your friends, knew that you left us for doing good to the Brahmin, but being unable to decide where you went, we sepatated from one another and went out in all directions to search for you. I too, while wandering over the earth in search for you, rested for a movment, unable to bear the hot rays of the midday son, under the cool shade of a tree. Suddenly I saw before me the shadow of a human being, with all its limbs contracted owing to it being midday. When I looked up, I saw a person falling down from the sky with great velocity and I caught him up while yet in midday as my heart was full of compassion.

પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોને મલ્લિનાથ ટીકાના આધારે સંસ્કૃતમાં ભાષાંતર કરો. (૧૪)

Que-3 Explain in Sanskrit according any two of the following verses giving mallinath commentary. (14)

(१) कश्चित्कान्ताविरहगुरुणा स्वाधिकारात्प्रमत:
शपिनास्तंगमितमहिमा वर्षभोग्येग भर्तु:।
यक्षश्चक्रे जनकतनयास्नानपुण्योदकेषु
स्निगधच्छायातरुषु वसति रामगिर्याश्रमेषु॥

(२) धूमज्योति: सलिलमरुतां संनिपात: क्व मेध:
संदेशार्था: क्व पदुकरणै: प्राणिश्चि: प्रापणीया:।
इत्यौत्सुक्यादपरिगणयन्नुलकस्तं यथाचे।
कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाचेतनेषु॥

(३) मन्दं मन्दं नुदति पवनश्चानुकुलो यथा त्वां
वामश्चायं नदति मधुर वातकस्ते सगन्ध:।
गर्भाधानक्षणपरिचयान्नूनमाबद्यमाला:
सैविष्यन्ते नयनसुभगं भवन्तं बलाका:॥

પ્રશ્ન-૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો. (૧૪)

Que-4 Write an assay in Sanskrit on any one of the following: (14)

(१) कविकुलगुरु कालिदास:।
(२) स्वामि विवेकानंद:।
(३) गीता सुगीता कर्तव्या।
(४) संस्कृत साहित्ये पर्यावरण चिन्तनम्।

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે સમજાવો. (૧૪)

Que-5 Explain any two about the following : (14)

(१) विधा नाम नरस्य रुपमधिकम् प्रच्छन्न गुप्तं धनं
विद्या भोगकरी यश: सुखकरी विद्या गुरुणां गुरु:।
विद्या बन्धुजने विदेशगमने विद्या परादेवता
विद्या रागसु पूजितान हि धनम् विद्याविहीन: पशू:।

(२) दानं भोगो नाश: तिस्रो गतयो भवन्ति वितस्य।
यो न ददाति न भुङ्क्ते तस्य तृतीया गतिर्भवति॥

(३) भावबोधिनी टीका
प्रत्यासन्न नभसि दयिताजीविताकम्बनार्थी
जीभूतेन स्वकुशलमयी हारयिष्पन्प्रवृत्तिन्
स प्रत्यगै: कुट्ज कुसुमै: कलिपतार्धाय तस्मै
प्रीत: प्रीतिप्रमुखवचन स्वागत व्याजहार॥

(४) चारित्रवृद्धिनी टीका –
जात वंशे भुवनविदिते पुष्करावर्तकाना
जानामि त्वां प्रकृतिपुरुष कामरुपं मधनि:।
तेनार्थित्वं त्यपि विधिवशादूरबन्धुर्गतोडह
याञ्चा मोधा वरमधिगुणे नाधमे लब्धकामा॥

****